

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Kfv.III.37.550/2014/7.szám

A Kúria a dr. Cseszár Zsuzsanna ügyvéd (fél címe 1) által képviselt Kft. felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen bányászati ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. február 10. napján kelt 4.K.27.263/2013/10. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 11. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.263/2013/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000,- (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 70.000,- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperesnek bányászati joga állt fenn a „...” védnevű bányatelken. A Bányakapitányság a 2004. április 15-én jogerőre emelkedett határozatában a felperes bányatelek bővítési kérelmének helyt adva megállapította a bányatelket, majd a 3113/8/2009. számú határozatával jóváhagyta a bányatelken működő bánya 2009-2010. évekre készített kitermelési műszaki üzemtervét.

A Bányakapitányság a bányatelken 2011. április 19-én bányafelügyeleti ellenőrzést tartott. Megállapította, hogy a felperes a bányatelek alaplapja alatti részben is bányászott, onnan 35.148 köbméter dolomitot termelt ki. Ezért a felperest 7.000.000,- forint pénzbírsággal sújtotta, és 56.236.800,- forint jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére kötelezte. A felperes fellebbezett a határozat ellen, amelynek elbírálása során a másodfokú hatóság helybenhagyta az elsőfokú határozatot. A

Zalaegerszegi Törvényszék a felperes keresetének helyt adva a határozatokat hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban az elsőfokú hatóság a 2012. augusztus 8-án kelt PBK/2146-2/2012. számú határozatában ismét megállapította, hogy a felperes részéről a bányatelek területén az alaplap alatti részből 35.148 köbméter dolomit kitermelése jogosulatlan bányászati tevékenységnek minősül, ezért a felperest 7.000.000,- forint bírsággal sújtotta, és a már befizetett bányajáradékot levonva 53.417.800,- forint jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére kötelezte. Az alperes a 2012. október 24. napján kelt MBFH/1123-2/2012. számú másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felperes keresetét elutasította, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította azzal, hogy az elsőfokú bíróságnak a jogosulatlan bányászati tevékenységnek minősítés jogszerűségéről, a jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére kötelezés jogalapjáról érdemben döntenie kell, és ezt követően állást kell foglalnia a felperes valamennyi további kereseti kérelméről.

A felperes keresetében az alperes határozatának az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Álláspontja szerint a hatóság tévesen minősítette az alaplap alóli bányászatot jogosulatlan bányászati tevékenységnek, a felperes ugyanis bányavállalkozó, ezért a tevékenysége a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) 41.§ (3) bekezdés a) pontja alapján szabálytalan bányászati tevékenységnek minősül. Ebből következően a jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére nem kötelezhető, mert a törvény ezen szankció alkalmazását csak a jogosulatlan bányászati tevékenység esetén teszi lehetővé. Jogszabálysértőnek tartotta a jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére kötelezést azért is, mert a kitermelt ásványi anyagot bevallotta, azután a bányajáradékot megfizette, ezzel az állam felé a fizetési kötelezettségének eleget tett, az államot kár nem érte. Így álláspontja szerint nem a bányajáradék jogosulatlanul kitermelt értékbe való beszámításának, hanem a jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére kötelezés mellőzésének lett volna helye. Vitatta a kiszabott bírság mértékét is azzal, hogy a hatóság a bírság kiszabásakor értékelendő tényeket tévesen mérlegelte, a bírság eltúlzott. Nem értett egyet azzal, hogy magatartása veszélyeztető jellegű lenne, sem azzal, hogy abból jelentős anyagi haszna származott volna. A felperes álláspontja szerint tévesen értékelte a hatóság a terhére azt, hogy a jogsértő állapot hosszabb ideje fennáll, ugyanakkor jogsértően hagyta figyelmen kívül, hogy az okozott hátrány visszafordítható, a felperes korábban szabályszegést nem követett el.

A Kúria által elrendelt új eljárásban a felperes a keresetét újabb

jogszabálysértésre hivatkozással kiegészítette, álláspontja szerint a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Kkv.) 12/A.§ értelmében a hatóságnak bírság helyett figyelmeztetést kellett volna alkalmaznia.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás eredményeként a felperes keresetét alaptalannak értékelte, és elutasította azt. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes perbeli tevékenysége jogosulatlan bányászati tevékenység, mert az engedély nélküli bányászatot bányatelken kívül folytatta. A Bt. jogosulatlan bányászati tevékenységre vonatkozó 41.§ (1) bekezdését és a szabálytalan bányászati tevékenységre vonatkozó 41.§ (3) bekezdését a Bt. 21.§ (1) bekezdése, 23.§ (1), (2) bekezdése, és 26.§ (1) bekezdése rendelkezéseivel összhangban kell értelmezni. Ennek eredményeként pedig az mondható, hogy a jogosulatlan és a szabálytalan bányászati tevékenységet nem csak a tevékenységet végző személye, hanem az is elhatárolja, hogy a bányászat bányatelken belüli vagy kívüli.

Idézte az elsőfokú bíróság a Bt. 41.§ (1)-(3) bekezdésében, 49.§ 5. pontjában, 26.

§ (1) bekezdésében foglaltakat. Ezen rendelkezésekből következően kifejtette, hogy a bányászathoz való jog nem csak a tevékenység alanyához kötődik, hanem térben is meghatározott, a bányavállalkozó bányászati joga a hatóság határozatában megállapított bányatelken áll fenn. Ebből következően jogosulatlannak nem csak az a bányászati tevékenység minősül, amit nem bányavállalkozó végez, hanem az is, amely bányatelken kívüli tevékenység, függetlenül attól hogy bányavállalkozó, vagy annak nem minősülő személy végzi. Ezek az esetek tartoznak a Bt. 41.§ (1) bekezdés b) pontja hatálya alá.

A Bt. 23.§ (1) és (2) bekezdéséből levezetve megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a bányavállalkozó a bányatelken is csak a hatóság kitermelésre vonatkozó külön engedélyével kezdheti meg és folytathatja a bányászati tevékenységet, amely engedély a műszaki üzemi tervet jóváhagyó határozat a Bt. 41.§ (3) bekezdés a) pontja szerinti engedély nélküli vagy attól eltérően végzett bányászati tevékenység ezen kitermelési engedély nélkül, illetőleg a műszaki üzemi tervtől eltérően végzett bányászati tevékenységet takarja. A perbeli esetben a felperes nem vitásan az alaplap alól végzett kitermelést, amely a Bt. 41.§ (1) bekezdés b) pontja alapján jogosulatlan bányászati tevékenység, mert az alaplap alóli ásványi anyagra nem volt bányászati joga.

Utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy a jogosulatlan és a szabálytalan bányászati tevékenység fentiek szerinti elhatárolását több kúriai határozat is alátámasztja. Mindebből azt a következtetést vonta le az elsőfokú bíróság, hogy a Bt. 41.§ (1) bekezdése alapján helye volt a felperessel szemben a jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére kötelezésnek. Alaptalannak értékelte azon felperesi hivatkozást, miszerint a jogosulatlanul kitermelt

ásványi anyag után a bányajáradék megfizetésével teljesítette az állam felé a fizetési kötelezettségét. A bányajáradék a bányavállalkozónak szabályszerű bányászat esetén fennálló fizetési kötelezettsége, míg a jogosulatlanul kitermelt érték megfizetése attól teljesen eltérő kötelezettség, a Bt. 41.§ (1) bekezdésén alapuló szankció, amely mértékében is lényegesen eltér a bányajáradéktól. A bírság kiszabása a bányászati hatóság mérlegeléssel hozott döntése, így annak jogszerűségi felülvizsgálata során a Pp. 339/B.§-át tartotta szem előtt a bíróság. Megállapította, hogy az alaplap alatti kitermelés során a felperes jogellenes magatartása veszélyeztető jellegű volt, valós az a bírság kiszabása során értékelte szempont is, miszerint a felperesnek a jogosulatlan tevékenységből anyagi haszna származott, hiszen saját nyilatkozata szerint a kitermelt dolomitot értékesítette. Valós volt az a ténymegállapítás is, hogy a jogsértő állapot 2009. évtől, azaz hosszabb ideje fennállt, hisz a felperes a kitermelt ásványi anyagot nem töltötte vissza. Összességében megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a hatóság a Ket. 94/A.§ (1) bekezdése és a Vhr. 25.§ 1a) bekezdése szerinti szempontokat teljes körűen figyelembe vette, azokról határozatában számot adott.

A felperesnek a folytatólagos tárgyaláson előterjesztett, a Kkv. 12/A.§ megsértésére vonatkozó érvelését az elsőfokú bíróság érdemben nem vizsgálta arra hivatkozással, hogy a Pp. 335/A.§ (1) bekezdése értelmében az első tárgyalást követően újabb jogszabálysértésre hivatkozni nem lehet.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság törvénysértően minősítette tevékenységét jogosulatlanul végzett bányászati tevékenységnek, a jogszabály helyes értelmezésével ez a cselekmény szabálytalan bányászati tevékenységnek minősült. Hivatkozott a Bt. 41.§ (1) bekezdés a)-c) pontjaiban foglaltakra, a (2) és (3) bekezdésre. Kifejtette, hogy a bányafelügyeleti engedély nélküli kitermelés szó szerint megegyező definíció (elkövetési magatartás) úgy a jogosulatlan, mint a szabálytalan bányászati tevékenység törvényi megfogalmazásánál. Álláspontja szerint a különbség az elkövető személyében rejlik. Rámutatott, hogy a Bt. 41.§ (3) bekezdés a szabálytalan bányászati tevékenység részletezésénél a b) pontban megjelöli azt a cselekményt is, ha a bányavállalkozó a törvény III. részében előírt szabályok megszegésével gyakorolja tevékenységét. A bányatelket a bányahatóság engedélyezi (Bt. III. rész 26.§) ebből következik, hogy amennyiben a bányavállalkozó a bányafelügyelet engedélye nélkül vagy attól eltérően gyakorolja a tevékenységét, szabálytalan bányászati tevékenységet valósít meg. Mivel a bányatelket is a bányafelügyelet engedélyezi, az engedélyezett bányatelekből történő „kilépés” azaz a felperesi alaplap alóli

bányászat is a 41.§ (3) bekezdés a) és b) pontjai alapján megítélendő szabálytalan bányászati tevékenységnek minősül és azt a Bt. 41.§ (2) bekezdése egyéb szankciókkal sújtja. Megítélése szerint az első-, másodfokú hatóság által kiszabott 7.000.000,- forint bírság rendkívül eltúlzott, a bírság mértékének meghatározásánál a hatóság a Vhr.-ben előírt szempontokat, valamint a Pp. 339/B.§-ában írtakat nem megfelelően vette figyelembe. Kifogásolta a fokozatosság elvének mellőzését is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indoklásában az ügyben irányadó tényállást, és abból az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával helytálló jogi következtetést vont le, azzal a Kúria is egyetértett.

Kiemeli a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás során a Pp. 270.§ (2) bekezdése és 272.§ (2) bekezdése értelmében kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275.§ (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.

A Kúria megítélése szerint a Bt. szövegében szereplő „bányavállalkozó” kifejezés a bányászati jog jogosítottját jelenti. A perbeli esetben az alaplap alatti térrész tekintetében a felperes nem minősült bányavállalkozónak, arra nézve ugyanis nem rendelkezett bányászati jogosultsággal, így műszaki üzemi tervvel sem, tevékenységét tehát nem gyakorolhatta engedélytől - azaz jóváhagyott kitermelési műszaki üzemi tervben foglaltaktól - eltérően. Kiemelést érdemel, hogy a felperes elismerte az alaplap alóli kitermelés tényét, a közigazgatási perben a felperesi cselekmény minősítése volt a vitás. A Kúria e tekintetben egyetértett az elsőfokú bíróságnak az alperessel egyező jogi álláspontjával. A Bt. rendelkezéseiből következően egyértelműen elhatárolható a jogosulatlanul és a szabálytalanul végzett bányászati tevékenység. Mivel a felperes bányafelügyeleti hatósági engedéllyel nem rendelkezett a bányatelek alaplapja alatti térrészre vonatkozóan, az itt végzett tevékenysége egyértelműen jogosulatlan bányászati tevékenységként volt értékelendő.

A felperesnek a felülvizsgálati kérelemben foglalt ezzel ellentétes érvelése nem volt elfogadható, az sem ténybelileg, sem jogilag nem volt alátámasztott. A Kúria megállapítása szerint a bányászati hatóság jogszerűen járt el a bírság mértékének, valamint a kitermelt ásványi nyersanyag értékének meghatározása során is, a Vhr. 25.§ 1/A.§-ában foglalt szempontokat figyelembe vette, és a

Ket. 94/A.§-ának szem előtt tartásával járt el, ez a felülvizsgált alperesi határozat indokolásából egyértelműen levezethető volt. Helyállóan állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy a felülvizsgált határozat e tekintetben a Pp. 339/B.§-ában foglalt követelményeknek megfelelt.

Minderre tekintettel a Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet nem volt jogszabálysértő a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben, ezért azt a Pp. 275.§ (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült alperesi perköltség megfizetésére a Kúria a felperest a Pp. 270.§ (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdés szerint kötelezte.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az 1990. évi XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése értelmében köteles.

Budapest, 2014. augusztus 27.

Dr. Kárpáti Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó s.k.
előadó bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
tisztviselő